

JUNI

1979

nr 70

发展纺织工业是国民经济中的一个重要问题。能否按时保质保量完成纺织生产计划，对于国家市场商品的供需和货币流通的平衡，有举足轻重的影响。那种认为纺织工业“可挤可让”的观点，不利于国民经济的迅速发展，只会促使比例失调。为了大力发展纺织工业，除了纺织系统全体职工积极努力外，国家对于纺织工业计划内需要的动力和各种原材料，首先是电，应该给予保证。近年来，电力供应跟工农业生产需要的矛盾很大。现在国家规定，在权衡各种得失因素时，即使在用电供需矛盾很大的情况下，也要保证纺织工业用电。要把“可挤可让”改为“重点保证、优先供应”。这样安排，对国民经济全局有利，各地区和各部门要确保落实执行。

ROSTRA

blad van de
economische
fakulteit

jaargang 78 - 79

redaktie

Noor de Bruin
Bert Brunninkhuis
Rob de Klerk
Tjalling Haisma
Mic van Wijk
Auke Uilkema
Iris de Veer
Piet de Vrije

adres

Jodenbreestraat 23
kamer 1339
tel. 525.2497
Amsterdam
kopij zenden naar:
Fakulteitsburo
kamer 2141
Adreswijzigingen:
Studentenadministratie
Jodenbreestr. 23

voorpagina

Herman Schaap

drukkerij

Kaal
Nieuwe Herengracht 61

Rostra 70, Juliana 70. Een incident, dat wij ook niet hebben zien aankomen. Vandaar dit laatste woord daarover.

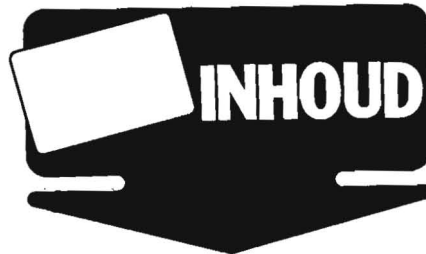
Van het redactionele front kunnen wij melden dat de vernieuwing van de redactie gewoon doorgaat. Weer een nieuwe kandidaat voor een redaktiezetel heeft zich aangemeld. In ons laatste nummer voor de vakantie hopen wij de nieuwe naam te kunnen onthullen.

Voor degenen die de voorplaat van de vorige keer niet hebben begrepen: dat kon ook niet: het ligt niet aan hen, maar het sloeg in ieder geval op het openingsartikel over de enquête TAS-vrouwen.

Met de EEG bent u bij ons tot de zomer onder de pannen. Ditmaal bijdragen van de heren Schoutendorp, Ellman, en V.d. Pijl. Wij zijn hen dankbaar daarvoor.

De China-reizigers zijn weer terug en doen verslag over hun bevindingen aldaar: een aanrader. De volgende keer meer.

U ziet het; wij worden een kwaliteitsblad.

- Pag. 3 Voor een Europa van sociale vooruitgang; Wim Schoutendorp
Pag. 8 Tendensen in de west: een verslag over de Europese verkiezingen; drs. K. van der Pijl
Pag.12 Groot Brittannië; Prof. Dr. M.J. Ellman
Pag.15 Vrouwen eisen werk; Noor de Bruin
Pag.16 China; al te gek; Cor Worms, Annegreet van Bergen, en Cees Aarts
Pag.21 Foorter 10 jaar; Noor de Bruin
Pag.22 Ronduit de raad; Clemens Lutz

De afdeling Studentendecanen van de Dienst Studenten Welzijnzorg is verhuisd naar de Nieuwe Doelenstraat 9, Amsterdam.

Balie, telefoon 525 4307, voor algemene informatie geopend: maandagmiddag van 13.00 - 15.00 uur

dinsdag t/m vrijdag van 10.00 - 15.00 uur

telefonisch bereikbaar: maandag t/m vrijdag van 15.00 - 16.00 uur

dinsdag t/m vrijdag van 9.00 t/m 10.00 uur

VOOR EEN EUROPA VAN SOCIALE VOORUITGANG

De betrekkingen tussen de verschillende landen van Europa hebben reeds een lange geschiedenis. Afgewisseld door perioden van betrekkelijke vrede en ontspanning, is dat vooral een geschiedenis van oorlogen en conflicten geweest. Zonder twijfel de verschrikkelijkste en ingrijpendste was de tweede wereldoorlog, waarvan wij de doden en gevallen nog ieder jaar gedenken. Wilde Hitler-Duitsland in deze oorlog Europa militair, politiek en economisch aan zich onderwerpen, het resultaat van de oorlog was een andere: de bezetting van Duitsland door de geallieerden onder gelijktijdige bevrijding van de door Duitsland bezette gebieden.

Onmiddellijk hierop werd de spanning tussen Oost en West hervat en verscherpt. Het is niet overdreven te stellen, dat onder invloed van deze koude oorlog ook de militaire, politieke en economische aanwezigheid van de Amerikanen in West-Europa en van de Sovjet-Unie in Oost-Europa een extra dimensie kreeg.

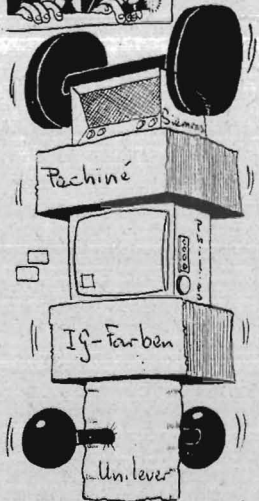
BELANGEN-TEGENSTELLINGEN

Het is onder deze bijzondere omstandigheden, dat de discussie 'hoe verder met Europa', een discussie, die onmiddellijk de vorm aannam van 'hoe verder met West-Europa' in een stroomverveling kwam.

Kees van der Pijl noemt de EEG een Amerikaans plan voor Europa. Met zo'n betiteling wordt zeker een belangrijk aspect aangeduid. Aan het Marshallplan werden zekere voorwaarden verbonden omtrent de intereuropese relaties en het aantal investeringen in West-Europa door Amerikaanse concerns nam in de na-oorlogse jaren grote vormen aan.

EEG CYCLUS

De EEG kan ook een Frans plan voor Europa genoemd worden. Gemeend wordt wel, dat Frankrijk als politiek gezaghebbend land via een Europees lichaam een zekere controle over de ontwikkelingen in West-Duitsland wilde krijgen e.g. behouden als mede-overwinnaar van fascistisch Duitsland. Of Frankrijk in een dergelijke opzet geslaagd is, valt nu te betwijfelen. De Franse politiek is de laatste jaren nogal eens gewijzigd ten aanzien van de EEG: de wisselende

Drs. W. Schoutendorp schreef op verzoek van de redactie, dit artikel in het kader van onze reeks rond de Europese Verkiezingen. Het artikel legt de verbinding tussen de economie en de politiek. In de voorgaande Rostra's schreven Prof. de Jong en drs. M. Brouwer over de Europese markt en de nederlandse exportpositie. De in dit artikel aan de orde gestelde thema's leggen een verbinding tussen deze twee artikelen en het meer politiekologische artikel van drs. van der Pijl op pag. 6. Drs. Schoutendorp geeft, zonder zich in abstracte EEG-idealisme te verliezen, een schets van de concrete vraagstukken met betrekking tot de integratie. Drs. Schoutendorp was tot voor kort wetenschappelijk medewerker bij de leerstoelgroep externe organisatie. Per 1 mei vertrok hij naar de redactie van de Waarheid. Drs. Schoutendorp heeft altijd in Rostra en ook bijvoorbeeld aan forums op de Fakulteit veelvuldig en met veel inzet z'n medewerking verleend. Vanaf deze plaats willen wij hem daarvoor nogmaals hartelijk dankzeggen.

houding tegenover de toetreding van Engeland, het 'Europa van de vaderlanden' van de Gaulle, de huidige integratiepolitiek van Ciscard etc. Er is nogal wat reden om aan te nemen, dat er ook een Duits plan voor Europa bestaat. Hitler en de zijnen hadden in ieder geval zo'n plan. Als overwonnen natie had de BRD langere tijd waarschijnlijk te weinig politiek gezag om zich zo'n plan al te duidelijk te kunnen aanmatigen. Maar inmiddels is de BRD tot de sterkste en krachtigste natie van West-Europa uitgegroeid, zodat oude politieke en economische interessen in nieuwe vormen zich des te duidelijker zullen kunnen aandienen.

EIGEN PLAN

Benadrukt wordt hier, dat het ontstaan van de EEG zeker niet vanuit één conceptie te begrijpen is, maar een complexe geschiedenis heeft. De ontwikkeling van de verschillende instituties van de EEG heeft zich ook niet in het snelle tempo voltrokken, dat sommigen wel voor ogen stond. Prof. de Jong heeft gelijk, als hij op het verdrag van Rome en verschillende andere regelingen wijst, die thans in de EEG-landen een uniforme jurisprudentie geschapen hebben. Maar daarmee zijn de oude belangentegenstellingen en ver-

schillen van inzicht nog niet uitgewist. Zo klaagt Zijlstra in het zojuist verschenen jaarverslag van de Nederlandse Bank over het mislukken van het slang-arrangement op monetair gebied. Ook op industriepolitiek terrein is nog weinig substantieels tot stand gekomen, terwijl in de landbouw en in de staal-industrie voortdurend grote conflicten aan de orde zijn. De vraag is aan de orde, of op de achtergrond van deze tegenstellingen en conflicten niet het streven staat van elk der belanghebbende landen om het 'eigen plan voor Europa' te laten domineren. Zodat, wat er nu aan EEG tot stand gekomen is, niet een neutrale EEG is, maar voordelig voor het ene of het andere, in het algemeen het invloedrijkste land.

KAPITAAL- VERVLECHTINGEN

Door vele economen en politici wordt er van uit gegaan, dat de Europese integratie economisch gezien reeds ver is voortgeschreden. Gebruikelijk wordt gewezen op de sterk toegenomen handelsbetrekkingen tussen de EEG-landen onderling. Een ander kenmerk voor economische integratie zou de mate van kapitaalvervlechting tussen de lidstaten van de EEG kunnen zijn. Deze is echter aanzienlijk minder ontwikkeld, dan door velen gemaand wordt.

Met betrekking tot de kapitaalvervlechting overheersen in Europa de volgende tendensen:

1. In de landen van de EEG overheersen de nationale concentratie- en centralisatiebewegingen.
2. De declinatie van de niet-EEG-landen in de kapitaalvervlechting van de West-Europese landen is zeer hoog.
3. Hoewel de geografische verdeling van de directe investeringen betrekkelijk sterk op de EEG-landen geconcentreerd is, gaat toch een aanmerkelijk groter deel van de buitenlandse investeringen en kapitaalexport naar buiten de EEG.

De concentratie- en centralisatiebewegingen van de zestiger- en zeventiger jaren waren in hoofdzaak beperkt tot fusies en overnames binnen de nationale grenzen. De laatste jaren is er ook sprake van een tendens tot toenemende internationalisatie en vorming van zogenaamde multinationale ondernemingen.

Maar dit verschijnsel beperkt zich er in hoge mate toe, dat concerns met een sterke basis in één de lidstaten, vestigingen in een andere lidstaat openen of kleinere bedrijven verwerven. Werkelijk transnationale fusies zoals tussen Hoogovens en Hoesch of Fokker en VFW zijn betrekkelijk zeldzaam gebleven. Verschillende hiervan, zoals Fokker-VFW zijn evenwel nauwelijks geslaagd te noemen en hebben met grote interne tegenstellingen te kampen. Ook het internationaal samengaan van banken in bankgroepen als de EBIC lijkt te stagneren en doorkruist te worden door een expansie van elk der samenwerkende banken afzonderlijk.

UITZONDERING

Te verwachten valt, dat de internationalisatie de komende jaren verder toeneemt. Dat wil zeggen de tendens tot kapitaalexport en overnames van buitenlandse ondernemingen, maar de eigendoms- en zeggenschapsverhoudingen behouden tot dusverre een nationaal karakter. Bij veel concerns zijn er ook statutaire bepalingen van kracht om dit 'nationale' karakter voor de toekomst te verzekeren. Ons land kent traditioneel drie multinationals, die ook in het opzicht van de zeggenschapsverhoudingen multinationaal te noemen zijn: de Nederlands-Engelse Koninklijke Shell, de eveneens Nederlands-Engelse Unilever en de Nederlands-Duitse AKZO. Bij dit laatste concern geldt de vervlechting van zeggenschapsverhoudingen eigenlijk alleen de chemische vezeldivisie. Philips daarentegen is, hoewel sterk internationaal georiënteerd, van duidelijk 'Nederlandse signatuur'. Maar ons land is met de dominerende positie van deze concerns een uitzondering te noemen.

In vrijwel alle EEG-landen staat op de ranglijst van kapitaal-importeurs niet een ander EEG-land bovenaan, maar de Verenigde Staten. Met name was de vestiging van dochterondernemingen van Amerikaanse concerns in West-Europa in de vijftiger- en zestiger jaren van belang. De laatste tijd lijkt er zich een omgekeerde beweging voor te doen: concerns uit West-Europese landen afkomstig, die in de V.S. investeren. Voor Nederland, zowel als voor de meeste andere EEG-landen geldt, dat meer dan de helft van de kapitaalexport

europese
verkiezingen

niet naar de andere EEG-landen gaat, maar naar de V.S. en naar ontwikkelingslanden. Geconcludeerd kan dan ook worden, dat er van werkelijk internationale concerns qua zeggenschapsverhoudingen geen sprake is, maar dat de nationale basis voor de buitenlandse expansie overwegend gebleven is. Bovendien overheerst bij de buitenlandse expansie de oriëntatie op de niet-EEG-landen, terwijl omgekeerd de VS de belangrijkste kapitaalimporteur gebleven zijn.

NATIONALE OVERHEDEN

Het is onmiskenbaar, dat er met het verdrag van Rome en de nadere uitwerking, die er sinds het ondertekenen daarvan aan sommige EEG-orga-

nen en instituties gegeven is, een aantal nationale bevoegdheden naar Brussel verlegd is. Maar even onmiskenbaar is de toename van de rol die de nationale overheden spelen met betrekking tot de ontwikkeling en concurrentiepositie van de concerns, die vanuit het betreffende land opereren. In Frankrijk, Italië, Engeland en de BRD is in meerdere of mindere mate sprake van genationaliseerde ondernemingen, dan wel ondernemingen met overheidsparticipatie. In Nederland

is de overheid talrijke keren betrokken geweest bij het concentratieproces. Met name in de huidige periode van economische depressie is de steunverlening aan ondernemingen door de nationale overheden overal toegenomen. Ook de bemoeienis van de nationale overheden op het gebied van de loonpolitiek en de ontwikkeling van, c.q. bezuinigingen op de kollektieve sektor is in de meeste landen aanzienlijk en wordt in belangrijke mate ingegeven door de overweging de concurrentiepositie tot het buitenland, waaronder ook de andere EEG landen te

EEG CYCLUS

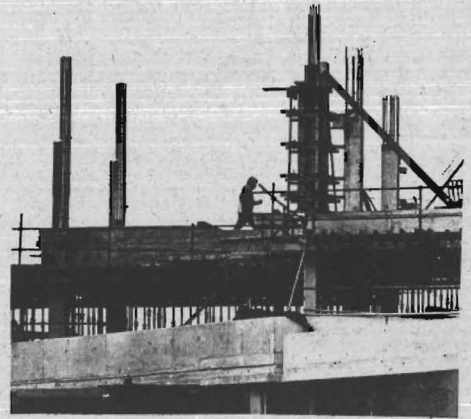
versterken. Inderdaad zijn er verschillende EEG-regelingen, die paal en perk stellen aan sommige uitingen hiervan. Maar dit blijft beperkt tot incidentele kwesties. Naar gezegd wordt, is het aantal gevallen waarin EEG-regelingen in sommige lid-staten ontduken of omzeild worden, niet onaanzienlijk.

VERWORVENHEDEN

De EEG, zoals die thans gestalte gekregen heeft is in hoofdzaak bepaald door rechtse, c.q. rechts sociaal-democratische regeringen en de ondernemersbelangen die in elk van de afzonderlijke lidstaten prevaleren. Hoewel de betekenis van de Europese Commissie in Brussel vooral op het uitvoerende vlak is toegenomen, worden de belangrijkste beslissingen genomen op het nivo van de ministerraad. Met het tot stand komen van een EEG-wetgeving, een Europese Commissie en een Europees Parlement kunnen de traditionele verschillen op economisch, politiek en cultureel gebied evenwel niet als afgedaan worden beschouwd. Te meer, daar de economieën en de politieke verhoudingen zich in de afzonderlijke lidstaten ongelijkmatig ontwikkelen.

In dit krachtenspel waarbij als steeds de invloedrijkste krachten de dominerendste zijn, blijft het nationale uitgangspunt van grote betekenis. Niet uit chauvinisme, maar gezien de krachtsverhoudingen en belangentegenstellingen die in de werkelijkheid bestaan. Men kan zich daarbij niet overgeven aan abstracte EEG-idealen, zonder op de reële ontwikkelingen te letten. Dat impliceert een blijvende waakzaamheid voor oriëntaties in de EEG-organen, die niet in overeenstemming zijn met onze nationale bijzonderheden. Dat geldt in het bijzonder voor de sociale, politieke en culturele verworvenheden die, behartigd door de vakbeweging, aktiekomitees van verschillende aard en progressieve politieke partijen, noch bij de formulering van het huidige regeringsbeleid in ons

land, noch bij de vormgeving van de politiek zoals die op EEG-nivo wordt gevoerd, een rol hebben gespeeld.

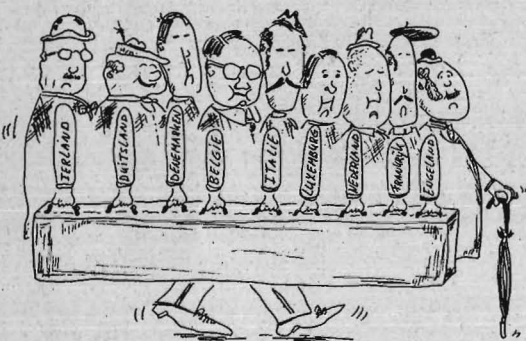

Voor een Europa van ontspanning, sociale vooruitgang en het socialisme is een progressieve, democratische machtsvorming, geworteld in de nationale verhoudingen en verbonden door solidariteit over de grenzen heen, de enige garantie tegenover het krachtenspel van de rechtse regeringen en de grote concerns. Aan dit krachtenspel voorbij-gaan vanuit welke EEG-gedachte dan ook, is schadelijk te achten én voor de sociale belangen van de werkende mensen, én voor de positie van ons land als geheel. Een progressieve politiek in Europa is onlosmakelijk verbonden met de verdediging van de nationale verworvenheden.

Wim Schoutendorp

een ondernemers visie

europese verkiezingen

Peat, Marwick, Mitchell & Co. zoekt

Jonge Bedrijfseconomen

die een carrière in de internationale accountancy ambiëren. In verband met het internationale karakter van onze activiteiten, kent de firma een uitgebreide aanvulling op de postdoctorale accountancy-opleiding in de vorm van een intern cursussenpakket, dat elke fase in uw loopbaan bij PMM & CO. begeleidt. Mede hierdoor wordt, naast de praktijk, een theoretische basis gelegd die zich niet slechts beperkt tot de nationale accountancy. Verder bestaat de mogelijkheid om een trainingsperiode in het buitenland door te brengen. De firma laat haar medewerkers vrij in de keuze van hun woonplaats. Salaris en emolumenten liggen boven het gemiddelde dat gebruikelijk is in ons beroep. Peat, Marwick, Mitchell & Co. is een der grootste accountantskantoren ter wereld. Vanuit meer dan 300 vestigingen verlenen wij onze diensten.

Deze omvatten de controle van jaarrekeningen, het verrichten van bijzondere onderzoeken, het adviseren op het gebied van bedrijfsorganisatie en bedrijfseconomie. Daarnaast heeft de firma een uitgebreide belastingadviespraktijk.

Onze sollicitatieprocedure belooft in de regel slechts enkele weken vanaf het tijdstip van uw eerste contact. Na een oriënterend onderhoud volgt een uitnodiging om met toekomstige collega's binnen de firma van gedachten te wisselen over een carrière bij PMM & CO. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Drs. J. Reyink, Supervisor op ons kantoor in Den Haag, telefoon nr. 070 - 814761.

 Peat, Marwick, Mitchell & Co.

*Laan van Nieuw Oost-Indië 127, 2593 BM Den Haag
Herengracht 566, 1017 CH Amsterdam*

Price Waterhouse & Co., accountancy met vele internationale aspecten

Price Waterhouse & Co. is een maatschap van openbare accountants met over de gehele wereld verspreide vestigingen. Onze werkzaamheden omvatten controle van jaarrekeningen van internationaal georiënteerde ondernemingen, alsmede adviesverlening op het gebied van administratieve organisatie, EDP en internationale belastingzaken.

De voortdurende groei van de sterk internationale cliëntenkring betekent ook een voortdurende toename van onze activiteiten. Voor diegenen die hun studie willen combineren met een veelzijdige praktijkervaring hebben wij dan ook enkele functies beschikbaar als assistent accountant.

Wij zoeken hiervoor contact met

jonge bedrijfseconomen

die voornemens zijn de post-doctorale opleiding accountancy te gaan volgen of deze reeds volgen.

Wij bieden een aantrekkelijke salariëring en studiekostenvergoeding, alsmede een uitstekende verlofregeling voor het volgen van colleges enz. Daarnaast neemt u eveneens deel aan ons interne, op de praktijk gerichte opleidingsprogramma in internationaal verband.

Ons cliëntenbestand omvat vrijwel alle takken van het bedrijfsleven en is verspreid over heel Nederland. Dit laatste houdt in dat onze medewerkers ook verspreid kunnen wonen.

Wilt u meer weten, maak dan een telefonische afspraak voor een oriënterend gesprek. Wij bieden u bij die gelegenheid graag de mogelijkheid om informeel van gedachten te wisselen met eventueel toekomstige collega's. U kunt ook schrijven naar:

Price Waterhouse & Co., J.C. van Markenlaan 3,
Postbus 79, 2280 AB Rijswijk. Tel. 070-949303 (de heer
H.A. Hubée of Drs E. de Haas).

TENDENZEN IN DE WEST

DE INTEGRATIE VAN WEST-EUROPA, DIE ALS GEVOLG VAN DE DIREKTE VERKIEZINGEN VOOR HET EUROPESE PARLEMENT WEER STERKER IN DE BELANGSTELLING LIJKT TE KOMEN, HEEFT ZICH NIET IN EEN RECHTE LIJN ONTWIKKELD. INTEGENDEEL: ALS ERGENS SPRAKE IS VAN EEN 'HIN UND HER' TUSSEN VERSCHILLENDE TENDENZEN, DAN IS DAT WEL HET GEVAL BIJ DE WEST-EUROPESE EENWORDING, INCLUSIEF HET BESLUIT OM 22 JAAR NA DE SLUITING VAN HET EEG-VERDRAG DE EUROPESE VERKIEZINGEN DOORGANG TE LATEN VINJEN.

In het onderstaande zal ik kort ingaan op de achtergrond van de twee m.i. belangrijkste tendenzen die zich bij de Europese eenwording doen gelden, nl. de liberale en de federalistische; vervolgens zal ik trachten aan te geven hoe ze doorwerken in de standpunten inzake de EEG van de belangrijkste politieke partijen. Uiteraard legt de beschikbare ruimte hier de nodige beperkingen op. Voor wie zich verder wil oriënteren verwijs ik, voor het ontstaan van de EEG, naar mijn boek Een Amerikaans Plan voor Europa (SUA 1978) en voor de Europese verkiezingen en de eraan deelnemende partijen en partijblokken naar de bijdragen van resp. Duco Hellema en Marianne Braun in de Cahiers voor de Politieke en Sociale Wetenschappen, Jg. 27/2 (april 1979).

NEW DEAL

De naoorlogse herstructurering van het Westeuropese kapitalisme, waaruit de EEG is voortgekomen, is in een aantal opzichten te herleiden tot de politiek-economische reorganisatie van het Amerikaanse kapitalisme in de jaren dertig. De beurskrach van 1929 had daar op spectaculaire wijze duidelijk gemaakt dat het kapitalisme van de investeringsbanken, groot geworden dankzij de manipulatie van spoorweg- en staalaandelen, zich had overleefd. Nu was in de schaduw van het klassieke financierskapitalisme een potentieel vitaler stelsel opgekomen, gekenmerkt door de industriële massaproductie van auto's, elektrische apparaten, chemische producten, e.d. Het doorzetten van dit type produktie vereiste echter een beheer van de besparingen en een aandacht voor de loonvorming (als kostenfactor en als afzetpotentieel), die van de financiers niet te verwachten was. Pas de New Deal van Roosevelt, met zijn sanering van het bankwezen en de landbouw, en zijn oriëntatie op behoud van koopkracht, kon de politieke en economische voorwaarden scheppen voor een nieuwe fase van het kapitalisme. En al zag het er tijdens de Grote Depressie voor de grote

magnaten, geconfronteerd met een militante arbeidersbeweging en een sterke anti-monopolistische beweging, af en toe somber uit, de kapitalistische klasseverhoudingen bleven juist dankzij Roosevelt's 'socialistische maatregelen' intact. Zoals Keynes het formuleerde in zijn General Theory: "... The euthanasia of the rentier, of the functionless investor, (...) will need no revolution" (Papermac ed., p.376)

KARTELS

Deze transformatie kwam in Europa pas na de oorlog tot een vergelijkbare afronding. Hier was de levensstandaard altijd veel lager geweest, en het klassieke financierscomplex had zich in kartels en koloniale monopolies kunnen verschansen tegen de veranderingen zoals ze in de VS onder invloed van de opgekomen consumptie-

goederenindustrie waren doorgezet. Wel werden in een aantal landen structuurhervormingen doorgevoerd, maar de basis voor een vernieuwd massaconsumptiekapitalisme ontbrak. Terwijl aan de overzijde van de oceaan juist een inpassing van de tot op zekere hoogte noodzakelijke loonsverbeteringen in de

europese
verkiezingen

Drs. K. van der Pijl is werkzaam op het instituut der Internationale Betrekkingen van de FSW. Op verzoek van de redactie schreef hij als politoloog dit stuk over de Europese verkiezingen en haar politieke achtergronden.

centrale (bij-)sturing van de economie werd nagestreefd, kwam het in Duitsland, Spanje en vervolgens de rest van continentaal Europa zelfs tot een vernietiging van de arbeidersbeweging.

FASCISME

Nu hadden de Europese gekarteliseerde industrieën al voor de opkomst van het fascisme op grote schaal Amerikaans portefeuillekapitaal aangetrokken, waarbij de oude investeringsbanken een belangrijke rol speelden. Daaroverheen kwam in de dertiger jaren de inplanting van de Amerikaanse olie- en industrieconcerns in Europa. Zo ontstonden er allerlei trans-Atlantische belangenverlechtingen: Amerikaanse financiers met de Europese industrie; Europese geldschietsters met de Amerikaanse monopolies, de latere multinationals; koloniale belangen met Amerikaanse handel- en oliemaatschappijen, enz.

PLANNING

In Europa kwamen als gevolg van de zwakke positie van de werkende industrie tegenover het machtsblok van koloniale monopolies en zware industrie al vroeg anti-, of pseudo-socialistische planideologieën op. Uit deze hoek kwam ook het idee van een Europese federatie, die in de gedachtegang van de planners in het directe verlengde van nationale ordening langs corporatieve of Keynesiaanse lijnen lag. Voorzover er nu Amerikaanse steun te verwachten was voor deze opvatting van Europese eenwording, kwam die uit de hoek van de oude investeringsbanken, aangevuld met de

EUROPESE INTEGRATIE

oliemaatschappijen. Deze belangen waren gebaat bij een militant herstel van het West-Europese kapitalisme, en na de oorlog doken de representanten ervan op in het Amerikaanse ministerie van defensie, in de CIA, en als bezettingsautoriteiten in West-Duitsland. Contacten waren er al gelegd op het eind van de oorlog, en toen op het laatst van de veertiger jaren de extreme Koude Oorlogstendens het in de Amerikaanse buitenlandse politiek voor het zeggen had gekregen en aan de andere kant van de oceaan, Spinelli en de federalisten binnen de Europese Beweging de leiding hadden veroverd, kwam er dan ook een continue subsidiestroom van de CIA naar de Beweging op gang. Na het hoogtepunt in de Koude Oorlog raakte de Beweging echter gediscredeerd door de campagne voor de Europese Defensiegemeenschap. Toen dit project in de Franse Assemblée was afgestemd, keerden velen het federalisme de rug toe.

Pas op het eind van de zestiger jaren komt er een wederopleving van het federalisme, culminerend in het Plan-Tindemans, waarin de Europese Verkiezingen worden voorgesteld samen met o.a. een weer opgepoetst plan voor een Defensiegemeenschap. De aanleiding voor dit plan is enerzijds de onberekenbare

houding van Nixon, anderzijds vooral de dreigende linkse overwinningen in Frankrijk en Italië geweest. Die twee omstandigheden maakten rond 1974 het opnieuw benadrukken van de politieke eenheid van West-Europa actueel.

LIBERALISME

De liberale tendens, ideologisch en politiek complementair aan de economische belangen van de Atlantische multinationals, is veel minder eenduidig op de totstandkoming van een verenigd West-Europa gericht geweest. In het liberale denken staat de vrijheid immers voorop, d.w.z. vrije kapitaalbeweging en vrij handelsverkeer; vrije toegang tot grondstoffenbronnen e.d., een en ander gepaard aan een maximale defensieinspanning van zoveel mogelijk van de aan deze vrijheden onderworpen staten tegen het socialisme. Hoewel ook voor de Atlantici de EEG een waardevolle zaak is, zijn de concrete stappen naar meer Europese eenheid voornamelijk gezet in periodes waarin de Amerikaanse politiek (dus onverlet de bemoeienis van privébelangen) zich minder met West-Europa bezighield en meer met andere werelddelen. Dat betreft in het bijzonder de eerste 3/4 van de vijftiger jaren (Korea, Midden Oosten) en het eind van de zestiger, begin zeventiger jaren (Zuidoost Azië). Toen kwamen resp. de EGKS, de EEG en Euratom, en het besluit tot het houden van Europese Verkiezingen tot stand; maar ook niet-gerealiseerde plannen als de EDG en het plan-Werner werden tijdens die relatieve luidtes van Amerikaanse bemoeienis gelanceerd.

CRISIS

Welke situatie hebben we nu? Na een onmiskenbare opleving van het federalisme, voert sinds 1974, toen binnen het bestek van een paar maanden Nixon, Pompidou en Brandt dood of levend werden vervangen door Ford, Giscard en Schmidt, de liberale tendens weer de bovenaan. De crisis en de formulering van een antwoord daarop heeft deze omslag ongetwijfeld verhaast. Al zijn er nog accentverschillen tussen de tandem Giscard/Schmidt en de weer later opgetreden Carter over de te voeren economische en militaire politiek, allen zijn het erover eens dat voor een uitweg uit de crisis vereist is, dat het kapitalisme in alle opzichten een vrije ruimte moet blijven.

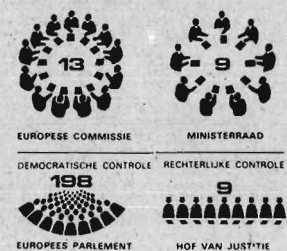
ZETEL VERDELING EUROPESE PARLEMENT	
BRD	81
Engeland	81
Frankrijk	81
Italië	81
Nederland	25
België	24
Denemarken	16
Ierland	15
Luxemburg	6
	410

Het federalistische Tindemansplan is dan ook terzijde gelegd; "Het belangrijkste wat van het in 1974 aangekondigde 'Europa-offensief' overblijft zijn de Europese Verkiezingen, op zich een betrekkelijk onschuldig resultaat" (Hellema, art.cit., p.20).

EENHEID

Het is in deze context dat de politieke partijen zich al of niet in Europees verband, opmaken voor de Europese Verkiezingen. Nu het federalistische kader van deze verkiezingen is ontmanteld (d.w.z. geen versterking van de EEG-instellingen) lijkt het erop, dat de verkiezingen nog slechts dienen om de legitimiteit van een EEG-, lees Westduitse, deflatiepolitiek te vergroten. Daarnaast is er zeker een vergroting van de autonomie van de politiek te verwachten: naarmate de politieke partijen zich losmaken van hun specifiek nationale, maatschappelijke basis, vervaagt ook het perspectief van een politieke omwenteling langs klasselijnen. De eenheid van links is hiervan het eerste slachtoffer, zoals de ervaring van het Franse Programme Commun laat zien.

DE INSTELLINGEN VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Ook in het partijwezen moet de schaalvergroting van de concurrentie een sanerende werking uitoefenen, zo is door o.a. Vondeling betoogd.

EUROPESE VERKIEZINGEN

EN DE

europese
verkiezingen

CD's

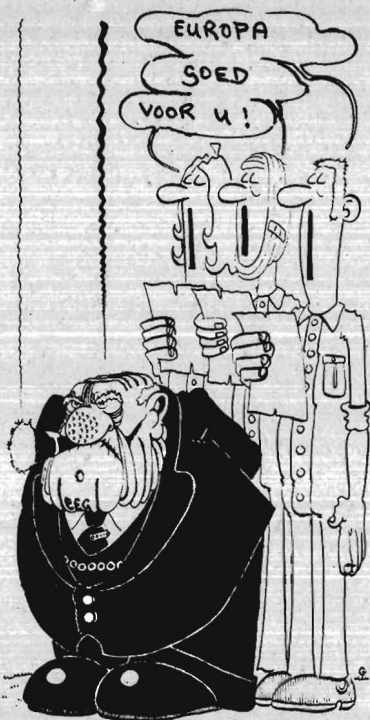
De christendemocraten hebben de beste 'Europese' papieren. Niet alleen in Nederland (dit betreft dan de KVP en het CDA), maar in heel West-Europa hebben zij vanaf de dertiger jaren voor een Europese federatie gestreden. De bereidheid om opnieuw op kruistocht Oostwaarts te gaan, stond daarbij voorop. Als enige stroming hebben de christendemocraten een Europese partij, de EVP (opgericht in 1976). Deze baseert zich, globaal gesproken, op de inhoud van het plan-Tindemans.

SD's

De sociaaldemocraten zijn eveneens goed voorbereid op de Europese verkiezingen. Sinds 1974 georganiseerd in de lossere Bond van Socialistische en sociaaldemocratische partijen, blijven zich hier echter verschillende tendenzen manifesteren: federalistische (PvdA), liberale (SPD), maar ook meer socialistische, op behoud van nationale soevereiniteit gericht (Labour). Een gemeenschappelijk verkiezingsprogramma is er dan ook niet gekomen, en het lijkt erop dat de onenigheid, als die 'Europees' moet worden opgelost, slechts opgelost zal kunnen worden door een effectieve hegemonie van één partij, nl. de SPD. Hoewel de keuze van Vondeling als lijsttrekker hier een meesterzet lijkt, moeten de tegenkrachten binnen de PvdA, zowel de anti-Berufsverbote-richting als de liberaal georiënteerde Atlantici à la Van der Stoep, niet worden onderschat.

LIB's

De liberalen zijn eveneens 'los georganiseerd in een federatie. Deze heeft wel een gemeenschappelijk programma voor de Europese verkiezingen opgesteld.

DRIE STROMEN LAND ?

Dat liberaal in partijpolitiek opzicht niet hoeft samen te vallen met liberaal in meer economische zin, blijkt uit het feit dat binnen de Europese organisatie van de liberalen ook federalistische standpunten worden ingenomen. Meestal zijn deze toch wel weer in liberale zin uitgewerkt: zo wordt uitbreiding van de EEG gepropageerd omdat dan de EEG meer zou samenvallen met de NATO (Braun, art.cit., p.48).

CP's

De communisten tenslotte (voor de overige, kleinere stromingen verwijs ik naar Braun art.cit.) zijn principieel nationaal georganiseerd. Wel vormen zij een fractie in het Europese Parlement. De opvattingen over de betekenis van de EEG lopen nogal uiteen: de PCI beschouwt de EEG als een potentiële kader voor progressieve politiek, terwijl de PCF en onze CPN eerder de belichaming van de Westduitse hegemonie in West-Europa in zien en hun deelname aan de Europese verkiezingen in het teken hebben geplaatst van de strijd daartegen.

DUBBEL

Dit overziend, kunnen we concluderen dat de Europese Verkiezingen het produkt van een specifieke samenloop van omstandigheden zijn. Gelanceerd als onderdeel van een strategie tegen de Nixonkoers en tegen de linkse opmars in Zuid-Europa, hebben de Verkiezingen door de liberale koerswending sindsdien veel van hun oorspronkelijk bedoelde betekenis verloren. Gezien de resterende, te verwachten effecten, lijkt een onverschillige houding, onthouding, niet vruchtbaar. Het komt tenslotte niet elke dag voor, dat uw stem dubbel telt!

drs. K. van der Pijl

POLITIEKE PARTIJEN

Arthur Young voor jonge bedrijfseconomen die na het afstuderen up-to-date willen blijven op het gebied van accountancy en bedrijfseconomie.

Arthur Young Nederland, een internationale maatschap van accountants, is gevestigd in Den Haag. De Arthur Young organisatie (accountants, belastingconsulenten en organisatie-adviseurs) heeft kantoren overal ter wereld.

Onder meer door de voortdurende groei van onze praktijk door het gehele land zoeken wij contact met jonge bedrijfseconomen die de post-doctorale accountantsopleiding (gaan) volgen en een werkring ambiëren in een internationale accountantspraktijk dan wel daarover voorgelicht willen worden.

Werken bij Arthur Young is voor economen interessant, omdat:

- een ruime plaats is ingeruimd voor opleidingen en vorming door middel van seminars in kantoor-tijd en "on the job training". De Arthur Young organisatie beschikt over een eigen onderwijs-apparaat dat cursussen samenstelt en recente ontwikkelingen op het gebied van accountancy en bedrijfseconomie op de voet volgt
- al spoedig in teamverband afwisselend en verantwoordelijk werk wordt verricht
- de werkplanning erop is gericht de beginnende medewerker met zoveel mogelijk bedrijfstukken te laten kennismaken.
- er verschillende interessante specialisatiemogelijkheden zijn binnen het vakgebied
- de praktijkopleiding plaats vindt bij modern georganiseerde, veelal multinationale, bedrijven
- onze arbeidsvoorwaarden uitstekend zijn.

Wij zijn gaarne bereid geïnteresseerden in een vertrouwelijk gesprek nader voor te lichten en hen op informele wijze kennis te laten maken met onze organisatie. Voor een afspraak kunt u zowel schriftelijk als telefonisch contact opnemen met Drs. A.J. Meyer, Arthur Young Nederland, Koningin Julianaplein 30-9-2, Den Haag, Tel. 070-814161.

ARTHUR YOUNG NEDERLAND
internationale accountants

GROOT BRITANNIE

Ik schrijf dit artikel als iemand die actief aan de Britse politiek deelnam toen ik nog in Engeland woonde en werkte. Ik nam deel aan de Referendum Campagne voor de EEG en was tegenstander van toetreding, omdat ik er van overtuigd was dat de EEG economisch schadelijk zou zijn voor G.B. Ik ben in deze niet van mening veranderd. Het belangrijkste economische probleem voor G.B. dat voortkomt uit het bestaan van de EEG is het nauw met elkaar verbonden vraagstuk van het EEG budget en de Gemeenschappelijke Landbouw Politiek (het grootste deel van het budget wordt gebruikt ter financiering van de G.L.P.).

Prof. Dr. M.J. Ellman

LANDBOUWPRIJZEN

De G.L.P handhaaft de landbouwprijzen in de Gemeenschap op een hoog en stabiel niveau in verhouding tot de wereldmarktprijzen. Dit is zeer wenselijk vanuit marxistisch gezichtspunt (omdat het leidt tot vermindering of verdwijning van de ongelijke ruil tussen landbouw en industrie), maar fundamenteel niet wenselijk voor een land dat een politiek voert gericht op de beschikbaarheid van goedkoop voedsel. Het beperkt de concurrentiepositie van de Britse industrie (door stij-

ging van de Britse kosten) en heeft een regressief effect op de inkomensverdeling in de steden. Bovendien bestaan er voor een voedselimporterend land als G.B. aanzienlijke betalingsbalansproblemen, omdat de kosten in hoofdzaak op rekening van voedselimporterende landen komen die overdrachten verrichten aan landen die voedsel exporteren.

De geschatte kwantitatieve betekenis van deze overdrachten is weergegeven in de tabellen 1 en 2.

Kolom 2 in de tabel laat de netto positie van het budget in elk land zien nadat rekening is gehouden met betalingen en ontvangsten. Kolom 3 laat het effect zien van de mogelijkheden die landen hebben om voedsel tegen prijzen die verschillen van de wereldmarktprijzen, te verhandelen (vergeleken met het hypothetische effect van handel tegen wereldmarktprijzen, dat zou optreden als de handel in deze laatste prijzen was uitgedrukt). Kolom 4 laat het netto effect zien van zowel het budget als de G.L.P. Het wordt duidelijk dat

Op verzoek van de redactie schreef Prof. Ellman dit artikel in onze reeks rond de Europese verkiezingen. Prof. Ellman verzorgt op onze fakulteit het vak ECGV (Economie van de Centraal Geleide Volkshuishoudingen) binnen de vakgroep Micro-economie. Hij was ten tijde van de toetreding van Groot-Brittannië tot de Europese Gemeenschap actief in de Britse politiek. De vertaling van het artikel werd verzorgd door Mirjam Nijhof.

het EEG budget en de G.L.P. zeer aanzienlijk overdrachten tussen de leden tot stand brengen. De grootste kosten worden door G.B. gedragen en ook de B.R.D. en Italië dragen aanzienlijke kosten. Belangrijke voordelen vallen toe aan Frankrijk, Nederland en Denemarken.

Tabel 1.

De geschatte waarden van de netto overdrachten in 1979 (budget en GLP) tussen de leden van de EEG (f miljoen)

1 Land	2 Netto budget ontvangsten	3 Netto handels- ontvangsten	4 Netto kas- ontvangsten
G.B.	- 3426	- 1347	- 4773
B.R.D.	- 2423	- 429	- 2852
Italië	- 485	- 2261	- 2746
België-Luxemburg	+ 1326	- 663	+ 663
Ierland	+ 1080	+ 939	+ 2019
Denemarken	+ 1398	+ 1228	+ 2626
Nederland	+ 808	+ 1874	+ 2682
Frankrijk	+ 485	+ 2635	+ 3120

Bron: Cambridge Journal Economic Policy Review no.5, april 1979, p.26 (£ geconverteerd in f tegen £ 1,00 = f 4,25).

europese integratie.....
even slikken.....

EN DE EEG

Daar de aantallen inwoners van de leden van de Gemeenschap nogal uiteenlopen, kan het welvaartseffect het best bekeken worden door de cijfers op een per capita basis weer te geven. Dit wordt in tabel 2 gedaan.

Tabel 2.

De geschatte waarden van de netto overdrachten in 1979 (budget en G.L.P.) op een per capita basis (f per jaar)

Land	Netto ontvangsten per capita (f per jaar)
G.B.	- 85
Italië	- 51
B.R.D.	- 47
Frankrijk	+ 60
België-Luxemburg	+ 68
Nederland	+190
Denemarken	+527
Ierland	+672

Bron: Cambridge Economic Policy Review no.5, april 1979, p.27 (f geconverteerd in f tegen £ 1,00 = f 4,2)

De tabel geeft een situatie weer waarin G.B., dat een per capita nationaal inkomen heeft dat op een beduidend lager niveau ligt dan het gemiddelde voor de EEG, aanzienlijke overdrachten moet maken aan landen die (met uitzondering van Ierland) een per capita nationaal inkomen hebben dat aanzienlijk boven het gemiddelde voor de EEG ligt. Een devaluatie van de groene pond, die te zijner tijd verwacht wordt, zal de situatie voor G.B. verslechteren.

ENTHOUSIASME

De tabellen 1 en 2 maken het volkomen duidelijk waarom steun en enthousiasme voor de Gemeenschap zo opvallend afwezig zijn in G.B. Wie zou enthousiast kunnen worden voor een organisatie die het grootste deel van haar inkomen en activiteiten geeft aan dergelijke ongunstige (met uitzondering van Ierland) resultaten.

De activiteiten van de Gemeenschap op industrieel terrein zijn in belangrijke mate gericht op het verminderen van de handelsbelemmeringen tussen de leden. Volgens de bekende stelling van Adam Smith dat de arbeidsdeling afhankelijk is van de grootte van de markt, zou dit bijgedragen moeten hebben aan de industriële groei in de Gemeenschap. Misschien is dit wel zo, maar we moeten onderzoeken welke landen gewonnen en welke landen verloren hebben bij dit proces. Er is een bekende stelling volgens welke vrije handel in het belang is van het land of de regio, dat/die een efficiënte handelssector bezit en juist niet in het belang is van een land dat een niet-efficiënte handelssector bezit. Als we dit toepassen op de EEG betekent dit dat de vrije handel in industriële produkten

waarschijnlijk het meest efficiënte land (de BRD) heeft bevoordeeld en de industriële groei in G.B. heeft geremd. Concurrentie is niet erg aantrekkelijk voor een niet-concurrerend land.

Bovendien worden veel industriële en regionale politieke taken die de Britse Regering wil vervullen, zoals het in stand houden van de werkgelegenheid in achtergebleven regio's of het sturen van de investeringen, in hun uitvoering belemmerd door de vrije concurrentie-filosofie van de Commissie en het Verdrag van Rome.

OVERVLOEDIG

De pogingen om een gemeenschappelijke visserij politiek tot stand te brengen, die inhoudt dat alle vissers uit de Gemeenschap gelijke toegang hebben tot de wateren van de Gemeenschap, is eveneens onaantrekkelijk voor G.B. Veel van de vis dat de Gemeenschap zou teevallen, bevindt zich in feite in de wateren van G.B., zodat een dergelijke politiek eenvoudigweg zou leiden tot een overdracht van een hoeveelheid vis van Britse vissers aan andere landen van de Gemeenschap.

Elke poging tot het ontwikkelen van een gemeenschappelijke energie politiek is eveneens onaantrekkelijk voor G.B. G.B. is zo fortuinlijk overvloedige reserves aan kolen, aardgas en olie te bezitten, evenals een nucleaire industrie. De pogingen van de Commissie om aan niet-Britse bedrijven en bestemmingsplaatsen dezelfde rechten te geven als aan Britse bedrijven en bestemmingsplaatsen met betrekking tot de voorziening van off-shore installaties, de ontwikkeling van olie en aardgas en het aanvoerpunt van ruwe olie, zijn niet erg populair in G.B.

Er zijn politieke activiteiten van de Gemeenschap denkbaar waar G.B. van zou profiteren. Deze zijn o.a. protectie op EEG-niveau (die is reeds op een zwakke manier begonnen met de pogingen van de EEG de handel met Japan wat meer in evenwicht te brengen), financiering door de EEG van investeringen in GB en ondersteuning door de EEG van de schepping van werkgelegenheid in G.B. met name in de achtergebleven gebieden. Als deze maatregelen uitblijven, als de G.L.P. en de huidige budgettaire regelingen van de EEG op dezelfde voet doorgaan, zal de steun voor de EEG in G.B. waarschijnlijk verder afnemen.

Naast de specifieke problemen van het budget en G.L.P. is er het fundamentele probleem dat de EEG de nationale regeringen verzwakte, maar geen sterke centrale instituties creëerde die in staat zijn de politieke taken te vervullen die in de hele Gemeenschap van belang zijn: het waarborgen van volledige werkgelegenheid en het verminderen van ongelijkheden. Theoretisch beschouwd is het meer een weergave van de ideeën van Adam Smith dan van Keynes of Myrdal. Dit wordt in het bijzonder sterk gevoeld in G.B., waar het marktproces dat circulerend en cumulatief werkt, met een economische neergang die tot verdere economische neergang leidt, een drastische crisis in de 80-er jaren dreigt te creëren als de groeivoet van de opbrengsten uit de Noordzee afneemt.

BEKROMPEN

Het is natuurlijk waar dat G.B. een eiland is met een bekrompen mentaliteit en dat veel van de gewone Britse kritiek op de EEG dwaas en op chauvinisme gebaseerd is. Het is ook waar dat er enige belangrijke politiek en culturele voordelen vastzitten aan nauwe banden met andere Westeuropese landen. Ondanks dat zijn de besproken factoren belangrijk, zowel voor G.B. als voor de Gemeenschap als geheel.

CONCLUSIE

De EEG heeft zoals zij momenteel functionneert, economisch gezien een aantal kenmerken die ongunstig zijn voor G.B. Het budget en de G.L.P. leiden tot aanzienlijke netto overdrachten door G.B. naar hoofdzakelijk rijkere landen. Dit wordt veroorzaakt door de doelstelling van de EEG de voedselprijzen op een hoger niveau te houden dan anders het geval zou zijn. Dit heeft een ongunstig effect op de betalingsbalans, het concurrentievermogen van de industrie en de inkomensverdeling in de steden. Vrije handel in industrie-producten is niet aantrekkelijk voor een land dat een industrie bezit die moeilijk kan concurreren op de wereldmarkten. De vrije concurrentie-filosofie van de Gemeenschap belemmert de nationale volledige werkgelegenheid en de regionale politiek. Andere negatieve factoren zijn de pogingen tot het instellen van een gemeenschappelijke visserijpolitiek en een gemeenschappelijke energiepolitiek. De EEG zal in toenemende mate gezien worden als een economische last waarvan G.B. zich moet trachten te bevrijden, tenzij de Gemeenschap een politiek introduceert die gericht is op een progressief systeem van overdrachten tussen de lidstaten, volledige werkgelegenheid en een vermindering van de regionale ongelijkheden.

Prof. Dr. M.J. Eilman

WAAROM?

Op een informatiebijeenkomst die Coopers & Lybrand in Amsterdam organiseerde vroeg iemand me waarom Coopers & Lybrand zoveel advertenties zet. Omdat je op zo'n bijeenkomst zit om eerlijk antwoord te geven (want wat heb ik eraan om een man erin te kletsen, terwijl ik daarna jarenlang met hem samen moet werken in een goede verstandhouding) heb ik hem eerlijk verteld dat we inderdaad moeite hebben om voldoende mensen te krijgen. Dat komt ten eerste omdat er te weinig mensen postdoctoraal accountancy gaan studeren. Jammer, want naar mijn mening is de combinatie van studie en werk bij Coopers & Lybrand zoals ik die gevonden heb, heel aantrekkelijk.

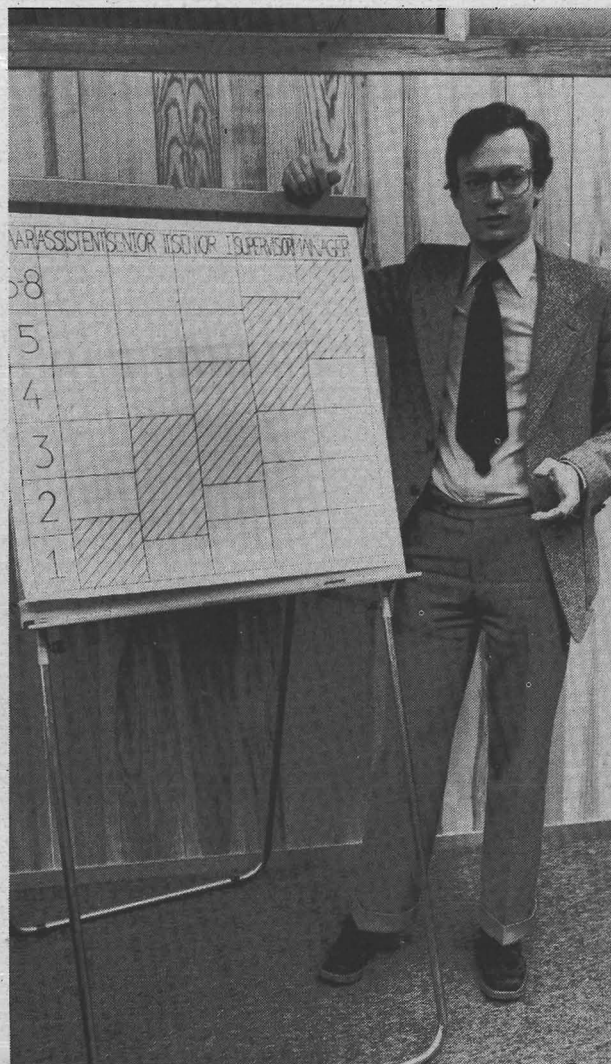
Omdat Coopers & Lybrand de laatste jaren zeer sterk groeit, moet de personeelsopbouw in zo'n vier jaar tijd verdubbeld worden. Vandaar dat we proberen zoveel mogelijk informatie over Coopers & Lybrand te geven,

in de hoop daarmee mensen te kunnen interesseren in een loopbaan bij Coopers & Lybrand. Zelf ben ik daar ook actief bij, want ik kan, op grond van eigen ervaring, met veel overtuiging over Coopers & Lybrand praten.

Door de groei van Coopers & Lybrand heb ik een optimale afwisseling in klantenbestand en, wat erg belangrijk is, er is ruimte voor promotie en voor nieuwe verantwoordelijkheden. Ik heb ook de mogelijkheid gehad om de adviesfunctie, waaraan ik zelf veel waarde hecht, te ontwikkelen. Voor elk nieuw niveau van verantwoordelijkheid is uiteraard een goede voorbereiding nodig. Een intern opleidingsprogramma, dat ik helemaal in werktijd kon volgen, is daar speciaal op gericht. Ik praat over dit alles graag met mensen die er meer over willen weten.

Als U dat nog niet gedaan heeft, zou U naar een informatiebijeenkomst van Coopers & Lybrand moeten komen. Volg de uitnodigingen, of bel even naar ons kantoor om te weten te komen wanneer dat is.

Voor sollicitaties of inlichtingen kunt U ook contact opnemen met Drs. J.C. van Dijk, R.A.

COOPERS & LYBRAND NEDERLAND

Coolsingel 6, 3011 AD Rotterdam, Tel. 010-130680

Coopers & Lybrand Nederland is een Nederlands accountantskantoor, verbonden met de wereldwijd opererende Coopers & Lybrand organisatie. In totaal zijn er 344 Coopers & Lybrand vestigingen. Europa telt er 93.

Kantoren in
Rotterdam en Amsterdam.

VROUWEN EISEN WERK

In mei vorig jaar is tijdens een manifestatie van de nederlandse vrouwenbeweging besloten een landelijk comité 'Vrouwen Eisen Werk' op te richten. Dit comité bestaat uit vrouwen die direkt betrokken zijn bij konkrete acties voor recht op werk voor vrouwen en actief zijn in vakbonden, politieke partijen en vrouwenorganisaties. Dat dit comité veel sympathie geniet, mag blijken uit de vele positieve reacties die de vrouwen gekregen hebben, o.a. van politieke partijen, studentenvakbonden en verschillende vrouwen-groepen.

Enige tijd geleden kwam van hun hand een nieuw bulletin uit, waarin o.a. veel informatie over de verslechterende positie van werkende en werkloze vrouwen.

Zoals enige tijd geleden al in Rosstra is vermeld, blijkt de werkloosheid onder vrouwen sneller te stijgen en langzamer te dalen dan onder mannen. Enkele officiële cijfers:

	1974	1975	1976
werkloze vrouwen	3,5%	5,2%	6,4%
werkloze mannen	3,5%	5,0%	5,2%

In werkelijkheid zijn de cijfers voor vrouwen veel hoger, omdat bv. parttime werkzoekenden (traditioneel veel vrouwen) niet meegeteld worden in de werkloosheidscijfers van de arbeidsburo's en veel gehuwde vrouwen wel willen werken, maar niet ingeschreven staan. Cijfers bewijzen dit: volgens de officiële cijfers waren in november '78 73.300 vrouwen werkloos (dus bij de GAB's ingeschreven als werkzoekende voor een volledige baan). Daar komen dan eigenlijk nog de 16.000 vrouwen bij, die als parttime werkzoekende waren ingeschreven en de (volgens CBS-gegevens) 150.000 vrouwen die niet waren ingeschreven bij de arbeidsburo's, maar wel werkzoekende waren. Totaal dus niet 73.300 vrouwen, maar 239.000.

kostwinner

Dat de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt sterk samenhangt met de haersende conjunctuur is bekend: in tijden van hoogconjunctuur (jaren '60) wordt alles in het werk gesteld om gehuwde vrouwen de kans te geven te gaan werken, men heeft immers een tekort aan arbeidskrachten. In tijden van crises (jaren '30, jaren '70) geldt bij ontslag: 'Dames gaan voor'.

Een sprekend voorbeeld hiervan vond enige tijd geleden plaats in Leeuwarden: daar kregen zes onderwijzessen te horen, dat hun aanstelling niet werd verlengd omdat zij gehuwd waren.

Veel gemeenten laten bij het benoemingsbeleid niet alleen vakbekwaamheid gelden, maar tevens het kostwinnerschap-kriterium. Dat is op zich in tijden van werkloosheid niet zo'n gekke regel, alleen is het nu zo, dat vrouwen dan meestal het onderspit delven, omdat zij i.h.a. minder verdienen (door gebrek aan opleiding en diploma's of eenvoudig omdat het nog steeds voorkomt dat vrouwen voor hetzelfde werk minder verdienen dan mannen).

tijdelijk

Minder openlijk, maar met hetzelfde resultaat is het in tijdelijke dienst nemen van vrouwen: trouwt zij, of wordt zij zwanger, dan wordt zij niet ontslagen, maar wordt haar arbeidskontrakt 'alleen' niet verlengd. Het bulletin is (uiteraard) niet tevreden over de regeringsmaatregelen in het kader van Bestek '81.

De bezuinigingsvoorstellen van de overheid op de mediële en maatschappelijke dienstverlening werken behalve voor werkloze vrouwen, een verslechtering van de positie van de (nog) werkende vrouwen in de hand. Allereerst brengt de vermindering van arbeidsplaatsen op een bepaald terrein een direkte verzwaren van de taak voor diegenen die er nog werken met zich mee. Bovendien wordt ook nog eens beknibeld op het loon door het loslaten van het trend-beleid, met het argument, dat ambtenaren een zoveel betere positie hebben dan anderen.

Dat die betere positie niet voor iedereen is weggelegd is te zien aan de leerling-verpleegsters, die een volle dag-(of nacht-) taak hebben, maar heel weinig verdienen. Veel vrouwen zullen dan ook overmoeten stappen van betaald werk naar vrijwilligerswerk.

bestek

Daarom hebben het FNV-sekretariaat voor vrouwelijke werknemers en de Emancipatie-kommissie over Bestek '81 nogal afkeurende geluiden laten horen: zolang vrouwen geen recht hebben op werk zullen zij zich nooit kunnen emanciperen en onafhankelijk kunnen worden. Daarom zijn de voornaamste eisen van het comité 'Vrouwen Eisen Werk':

- recht op werk voor iedereen,
- gelijke uitkeringsrechten voor de vrouw (ook daar schort nog zo het een en ander aan),
- arbeidstijdverkorting (bv. door het instellen van een 5-urige werkdag, en dus duo-banen).

informatie ☆

Wie verdere informatie wil over het comité, kan terecht bij één van de contactadressen. Ik noem er twee:

- Uulke de Jong, Rombout Hogerbeststraat 21 '11' (tel. 864275) en
- Dorrie Dekker, Hunzestraat 97 '11' (tel. 425764), beide in A'dam.

Zoals bij veel pas opgerichte committees is ook hier weer dringend behoefte aan geld. Het is niet onze gewoonte om giro-nummers te vermelden, maar voor deze ene keer de uitzondering die de regel bevestigt: wie het werk van het comité wil steunen, kan met zijn/haar bijdrage terecht op PG-nummer 1536501, t.n.v. Mevr. Braak de Wit in A'dam. Het eerste bulletin (en als het meezit, de vele volgende) is verkrijgbaar bij het contactadres en het landelijk sekretariaat op de Ceintuurbaan 430 in A'dam.

NdB.

从诺贝尔科学奖金获得者看科学家的成长

CHINA; AL TE GEK!

框的约束, 大胆假设原子是按“量子”形式辐射, 完全说明所有的实验事实。后来, 随着量子理论的发展和应用, 原子结构模型才又得到不断发展和逐步完善。他们分别发现 X 射线, 铀的天然放射性和盘尼西林。获奖者的经历表明, 科学上没有平坦的大道, 胜

†
Geliefd gezegde van onze Nederlandstalige gids.

TERUG UIT EEN ANDERE WERELD

De door ons in het aprilnummer van dit blad aangekondigde studiereis door de Volksrepubliek China ligt nu al weer ruim twee maanden achter ons. Het straffe programma en het feit dat je, na vanuit Hong Kong de grens met deze volstrekt andere wereld te hebben overgewandeld, drie weken bezig bent met in een hoog tempo impressies en studiemateriaal te absorberen, zijn er de oorzaak van dat je ook nu weer niet ontkomt aan het bekende gevoel: wat is het snel voorbijgegaan.

Het doel van de reis - het bestuderen van de Chinese economie en het gezamenlijk uitbrengen van een publikatie daarover - brengt met zich mee dat het contact tussen de deelnemers al vrij kort na de terugkeer op 30 maart intensief is gebleven. Nog afgezien van het feit dat door de reis de vriendenkring van velen aanzienlijk is uitgebreid. De follow-up van de reis heeft ondermeer snel gestalte gekregen in een aantal artikelen en een artikelenserie (die van Daan Bronkhorst in de Volkskrant en die van ons in dit blad), in een contactavond waarop we nog een aan de hand van foto's en dia's hebben nagekaart en in onderling werkoverleg over de samenstelling van het boek. Daarnaast is er een gezamenlijke actie geweest ten behoeve van een van de twee gidsen die ons de gehele reis door China hebben begeleid en die reeds kort na de reis een brief stuurde waarin hij zijn herinneringen aan ons ventileerde.

De veranderingen die ter plaatse in het reisprogramma werden aangebracht, behoorden tot de verrassingen waarvoor wij in China een aantal malen kwamen te staan. Deels kan de oorzaak daarvan gevonden worden in de hardnekkigheid waarmee het Chinese reisbureau Luxingshe ons als toeristengroep trachtte te beschouwen. Daarnaast gaat ook de organisatie van

Nederlandse zijde (de Vriendschapsvereniging Nederland-China) op dit punt niet geheel vrijuit. Het feitelijke reisprogramma zag er nu als volgt uit: Wij zijn, jammer genoeg, slechts drie dagen in het tropisch warme en zeer gemoedelijk ogende Canton geweest. Na een binnenlandse vlucht naar Shanghai, waart het temperatuurverschil met Canton $\pm 15-20^{\circ}\text{C}$ bedroeg, en een verblijf van drie dagen aldaar, ging het verder met een treinrit (in een speciaal voor ons aangekoppelde luxe wagon) naar het niet in ons programma opgenomen Wuhu, waar volgens onze informatie - en af te gaan op de reacties van de inwoners, die met vreemde wezens te maken dachten te hebben - tot 1979 nog geen westerlingen zijn geweest. Na één nacht Wuhu en een even onbedoelde als ongewenste rit van zeven uur met een gammele Chinese en een supermoderne Japanse bus over slechte wegen, belandden wij aan de voet van de Mount Huangshan "in the middle of nowhere". Aldaar werden wij geacht de berg te beklimmen, hetgeen uiteindelijk slechts een deel van de groep - onder scherp protest - heeft gedaan. De achterblijvenden hebben dit verlies aan studiedagen nog deels kunnen goed maken met een discussie met vertegenwoordigers van de plaatselijke commune. Terug in Wuhu en na een verblijf van een dag aldaar, reisden we met de bus verder naar Hefei, de hoofdstad van de provincie Anhui. Met de vliegtocht, twee dagen later, naar Peking begon de laatste, uit studieoogpunt nogal teleurstellende, etappe van de reis. Al onze vooraf ingediende verzoeken m.b.t. in Peking te bezoeken centrale, economisch-politieke, instanties werden afgewezen; slechts op het laatste moment kon nog ad hoc een overigens nuttige discussie met leden van de Chinese Raad voor de Bevordering van de Internationale Handel worden gearrangeerd. Reeds in Nederland had de groep zelf al een gesprek met staf-

leden van de Nederlandse ambassade geregeld. Verder hebben wij in Peking individueel of in groepjes rondgewandeld, middels het openbaar vervoer het leefklimaat ondergaan en - evenals de zeer vele andere in Peking verblijvende buitenlanders - de bekende bezienswaardigheden als de Chinese Muur, de Verboden Stad, de Muur van de Democratie, het Zomerpaleis en de omgeving van het Tien-An-Mienplein afgelopen.

Een reis naar China levert een groot aantal impressies en gegevens op - het merendeel van de deelnemers heeft een dik dagboek volgeschreven - zodat het niet mogelijk is om op deze plaats ook maar enigszins volledig te zijn. Wat betreft het economisch programma hebben we op onze reis alleen al 9 bedrijven, 3 communes, 4 universiteiten en 4 ambtelijke instellingen

bezocht of op andere wijze met vertegenwoordigers daarvan gesproken. Bovendien hebben wij discussies gevoerd met twee China-deskundigen in resp. Hong Kong (NRC-correspondent Van Kemnade) en Peking (de in China woonachtige Amerikaanse econoom en officiële regeringsadviseur Adler) In het hiernavolgende hebben wij daarom gekozen voor het behandelen van een aantal losse aspecten van onze reis. Deze zullen, op een enkele uitzondering na, geen betrekking hebben op de resultaten

van onze reis als studiereis. Daarvoor verwijzen wij naar ons boek dat naar wij hopen in het najaar zal uitkomen en waarin zoveel mogelijk deelnemers een bijdrage zullen leveren. Daartoe worden de, voorafgaand aan de reis geschreven, papers in de komende maanden bijgeschaafd aan de hand van de opgedane impressies, het in China verworven studiemateriaal en enige aanvullende literatuurstudie. De papers -waarschijnlijk hoofdstukken in het boek - bestrijken de volgende gebieden:

het convergentievraagstuk, de politieke orde, de economische politiek, m.n. de ontwikkelingsstrategie, de interne bedrijfsorganisatie en - democratie, het vakbondswezen, motivatiemechanismen, de positie van de vrouw, de organisatie en ontwikkeling van de buitenlandse handel, de bevolkingsproblematiek, de landbouw, de plattelandsindustrie, het transport- en communicatiewezen en het monetaire systeem in China. (C.W.)

论出发, 研究黑体辐射, 得到的结果与实验不符。一九〇〇年, 普朗克则依据实验资料, 冲破经典理论框

基础上, 引进了普朗克的量子化概念, 从而成功地阐明了原子光谱的规律。但卢瑟福-玻尔模型也还不能

者伦琴, 一九〇三年物理学奖金获得者之一贝克尔, 以及一九四五年生理学或医学奖金获得者之一弗莱

HONG KONG - VOLKSREPUBLIC

Het moeilijk te beoordelen of de armer stem in Hong Kong in absolute termen armer zijn dan de Chinezen in de Volksrepubliek, al was het alleen maar omdat er in de Volksrepubliek ook aanzienlijke verschillen in levensstandaard zijn. Maar zulke schandalige verschillen als in Hong Kong bestaan daar niet. Wat moet je nou denken van een stad, waar naast de meest luxueus uitgeruste hotels, huizen en flats talloze stretchers op straat staan die oude, ondervoede Chinezen tot bed, tot "huis" dienen? Of van de drijvende stad met de oude, schilderachtige sampans zonder ruiten, maar met grote kieren en spleten? Ja het is schilderachtig. Ook de Chinese wijk waar we 's avonds wandelden liep over van de schilderachtige eettentjes waar het eten langs de kant van de straat gekookt werd. Maar wij aten er niet, want goede raadgevingen om allerlei enge ziekten te voorkomen, sla je niet zomaar in de wind.

En dan die Chinese jongens en meisjes in deftig schoolkostuum - wat een verschil met die kinderen in lompen die 's avonds naast zo'n eettentje liggen te slapen. En dr worden me wat een kindertjes gemaakt in Hong Kong, al was het bericht van een vrouw die nu haar 20^e op de wereld had gezet, plaatsing in de kraant waard.

Hong Kong, een jungle aan de Chinese zuid-oost kust. Een mierenhoop met bokken en pechvogels. Maar ze doen wel gewoon tegen buitenlanders - anders konden ze ook wel aan de gang blijven met gek te doen. Dus wij ook gewoon als Chinees tussen de Chinezen in de trein naar de grens met de Volksrepubliek. D.w.z. eerste klas. Maar daar moet je je niet teveel bij voorstellen. Geen rustige stilte die af en toe verbroken wordt door het geritsel van een Vrij Nederland. Nee, we hadden mazzel dat we inderdaad één uur voor het vertrek van de trein al op het station waren, zodat we in ieder geval konden zitten. Maar de stank van de gordijnen was niet te harden. Ophijsen die kregen. En zitten, met één Chinees op je schouder en een ander zo ongeveer bij je op schoot, gaat ook gauw vervelen. En dan die drukkende hitte. En dat gekakel-lieve help, wat hadden ze elkaar veel te vertellen in de vroege morgen. En dan al die stops. Ala, hoe meer zielen, hoe meer vreugd.

提高工作效率

三十四个领导小组,
五十二个临时机构

En dan, dan is er China. Je wordt uit het gekrioel weggeleid naar een aparte overgang voor buitenlanders. Je ziet

nog hoe de Hong Kongchinezinnen bezakt als ze zijn worden gedreven naar hun speciale overgang. Geren, geschreeuw haast en gesjouw.

En wij - alleen onze hadbagage dragen wij met ons mee als we door de ruime hoge zalen lopen, alle tijd om te denken: dit is nou China. We zijn er. Een schattig meisjes vertelt ons, als we in een voor ons gereserveerde zaal zitten, wat er nog aan formaliteiten van ons verwacht wordt. Veel is het niet en we lopen dan ook te genieten door de gangen en zalen waar grote vinnen ons koelte toewuiven, de turkooise gordijnen voor de ramen zweven. We wisselen nog wat Nederlandse guldens en ontvangen halve Chinese jaarsalarissen. Het eten is nog niet klaar en samen met wat Italianen en Japanners drinken we onze eerste Chinese thee. Ruimte, licht, koelte en rust.

Als je uit het raam kijkt, zie je de Hong Kongchinezinnen nog steeds rennen, schreeuwen, zich haasten en sjouwen en zich een plaatsje in de trein naar Canton proberen te bemachtigen. Wij eten nog wat en het schattige meisjes brengt ons naar onze, gereserveerde, coupé. Schoon, koel en ruim. Voor onze bagage is ook gezorgd. Geen omkijken meer naar.

We zitten en nog geen minuut later vertrekt de trein. China, here we come!

(A.v.B.)

第二, 善于继承和发展前辈和同代人的科研成果, 又敢于革新和创造。十九世纪末, 有人从经典理

论, 这个模型还不能说明原子的稳定性和原子具有线状光谱的特点。一九一六年玻尔又在有核结构模型的

事件或偶然现象, 进行细心观察, 认真探索, 取得巨大成就。例如, 一九〇一年第一个物理学奖金获得

IN DE WATTEN GELEGD

Het mag geen verwondering wekken dat de speciale status van "foreign friend" in een land dat voornamelijk om redenen van deviezenopbrengsten met alle macht probeert een massatoerisme industrie op te bouwen, met zich mee brengt dat de buitenlandse groep in China met

胜友大队

grote zorg wordt omringd. Deze zorg manifesteert zich niet alleen in de uitbundige maaltijden, voor een belangrijk deel samengesteld uit voedsel dat voor de Chinezen zelf onbereikbaar is, maar ook in de overdaad aan gidsen die de groep voortdurend begeleiden.

Behalve de twee gidsen die de groep op het station in Canton opwachtten om vervolgens drie weken lang met ons mee te reizen, werd de groep begeleiders in elke plaats met twee à drie plaatselijke gidsen aangevuld, waarbij zich aan de voet van de Mount Huangshan ook nog twee berggidsen voegden. Vaak hadden we tijdens busritten dan ook het idee dat de groep inzittenden meer uit Chinese gidsen dan uit leden van onze eigen groep bestond. Hoewel het reisprogramma, m.n. wat de duur van de verschillende reisetappes betrof, op zich strak en centraal was geregeld door het Chinese reisbureau Luxingshe bleek het ter plaatse steeds mogelijk het aan ons voorgedragde werkprogramma voor de volgende dag te verwerpen en suggesties in te

dienen. Veelal bleken onze suggesties ook te kunnen worden gerealiseerd. Volstrekt in tegenstelling tot de Nederlandse situatie bleek het meermalen mogelijk om van de ene dag op de andere of zelfs van de ochtend op de middag een door ons gewenst, nog niet in het programma opgenomen, werkbezoek te arrangeren. Dit gebeurde vrijwel steeds door de heer Han, een van de twee "permanente" gidsen met het meeste gezag, doch met een bepaald minder innemend optreden dan zijn ondergeschikte, de Nederlands sprekende Pan; aan wie de groep dan ook goede herinneringen bewaart. Zoals in de inleiding reeds is aangegeven tracht de groep het contact met hem te behouden via de gezelschappen die na ons China bezoeken. (C.W.)

著名生理学家巴甫洛夫，去世前几天发表告青年科学家的一封信，谆谆告诫青年们要谦逊、谨慎和耐
子旋理论和原子具有复杂结构的思想。此后，一九一二年卢瑟福根据 α 粒子散射实验，又否定了汤姆逊

奖。巴丁是迄今荣获两次诺贝尔科学奖金的仅有两人中的第二位。他的两次得奖成果都是通过合作研究取

TUSSEN DE MASSA'S

Overall waar we in China zijn geweest, was één van de meest opvallende verschijnselen de massa mensen die er over straat loopt (of fietst). Niet alleen in de steden, maar ook op het platteland zie je aldoor maar mensen, mensen en nog eens mensen langs de weg. Alleen in de bergen kon je China zien zonder meteen ook Chinezen te zien.

Een groot aantal loopt gewoon een beetje rond. Dit komt omdat elke dag van de week voor verschillende mensen "zondag" is. Zij werken op de "echte" zondag gewoon door. Zo konden wij in Canton op zo'n "echte" zondag de zware machinefabriek aldaar in vol bedrijf zien. Toch zijn er op zo'n echte zondag meer slenteraars op de been. In Peking werd ons zelfs verteld dat er niet aan wijziging van ons programma gewerkt kon worden, omdat het reisbureau (dat dat moet regelen) op zondag gesloten was. Maar de meeste mensen zijn toch wel op de één of andere manier doende. Ze trekken tweewielige karren met immense vrachten aan twee houten bo-

men achter zich voort. Anderen hebben hun bagagedrager volgestouwd. Van een eenvoudig stukje spek aan een rietje aan het stuur van de fiets tot en met de zwaarste bouwmaterialen wordt grotendeels d.m.v. mensenkracht vervoerd. Boeren brengen groente van hun privé stukjes grond op de fiets naar de stad en verkopen het op de hoeken van de straten. Er zijn tafels waar je warm water voor thee kunt kopen. En in Peking stonden op de hoeken van de grote straten oude vrouwen waterijslollies te verkopen. Volgens onze gids allemaal "particulier initiatief".

Op het platteland wordt er van alles vervoerd in twee manden die aan een stok over de schouders hangen. Ook op bouwplaatsen en bij de aanleg van wegen zie je zo hele bergen grint, zand en stenen vervoerd worden. Alleen in Peking zag je bulldozers en hijskranen.

Langs de weg en op de erven lopen varkens en kippen vrij rond. Weinig katten en honden, de laatste alleen van klein formaat en met heel weinig

volume. (N.B. er zijn in Canton gevilde honden gesignaleerd.) Behalve voetgangers, fietsers en handkarren zijn er bussen en wat vrachtwagens op de weg. Alleen in Peking rijdt een noemenswaardig aantal personenauto's, maar dan wel van

die officiële met gordijntjes rond de achterbank waar partijbonzen, buitenlandse diplomaten en zakenmensen in zitten. Dat verkeer is een chaos. Iedereen belt en toetert om maar vooral duidelijk te maken dat hij/zij er aan komt. En dat mag ook wel, want van een beetje voorspelbaar gedrag (zoals b.v. rechts houden) is geen sprake. Alles rijdt door elkaar. (Behalve in de grote straat in Peking, waar de middelste twee banen (van de acht) voor de zovende officials bestemd zijn.) Inhalen kan links en rechts gebeuren. Anarchie. Behalve op de kruispunten met stoplichten; daar houden verkeersagenten, in het blauw

met wit en rood gestoken, in hun huisjes de schijn van een beetje regel op. Iedere dag is wasdag in China. Altijd hangen er overal kleren, lappen en dekens te dragen. Dwars in de galerijen

in Canton, uit ramen, in kleine steegjes, langs drukke wegen. Lijnen en wasknijpers kennen ze niet. Bamboestokken worden door mouwen gestoken en op haken gelegd, zodat China vol hangt met vogelverschrikkers. (A.v.B.)

期认为原子不可分割。到了十九世纪末和二十世纪初，又同他们亲密合作，提出了电声子相互作用的超导理论，不仅解决了五十年没有解决的超导之谜，而且相继发现了电子、X射线和放射性等，但这些新发现

COCA COLA IN PEKING

Coca Cola in Peking. D.w.z. in het Peking Hotel. Alleen te betalen met Dollars of Franse Francs. Hadden we niet bij ons. Zouden de Yuans nu teruggewisseld moeten worden? Diskus-

sie tussen afgevaardigde van de buitenlandse vrienden, ober en chef. Resultaat: onze Yuans werden geaccepteerd. Ach ja, een beetje soepelheid hoort ook bij de "capitalist road".

(A.v.B.)

PRODUKTIE EN ORGANISATIE

De schattingen m.b.t. de bevolkingsomvang van China lopen uiteen van 850 tot 1050 miljoen. (De Chinezen zelf weten het ook niet precies. De Bende van Vier is natuurlijk weer de schuldige.) Het arbeidsaanbod (mannen en vrouwen werken) is immens in dit land. De gehanteerde produktiemethoden zijn dan ook duidelijk arbeidsintensief. Het aantal arbeiders dat steeds door fabrieksdirecteuren werd vermeld wekt steeds weer verbazing.

Een voorbeeld hiervan is het straatbedrijfje in Canton waar men driewielervrachtautootjes produceerde met vijf draaibanken, drie freesmachines en een lasapparaat. De 315 mensen die hier werkten op 80 m² staken daarmee per maand 45 driewielertjes in elkaar.

De geringe voorraad kapitaalgoederen die men ter beschikking heeft (zo zal men denken), zal dan wel zeer intensief gebruikt worden? Maar nee. Zo zagen we in de autofabriek in Shanghai een hal met plaatpersmachines en richtapparaten geheel en al verlaten. In de machinefabriek in Canton werd verteld dat de machines in de avonduren worden stilgelegd vanwege het heersende electriciteitstekort in deze stad als de Chinezen hun lampjes binnenshuis ontsteken.

In de landbouw is de kapitaalgoederenvoorraad bijna uitgeput na het optellen hakken

van hakken, scheppen en draagmandjes. De Chinezen trekken massaal het land op en bewerken het stukje land op zeer primitieve wijze. De resultaten zijn echter verbluffend; geen stukje grond wordt onbenut gelaten en de produktie per ha is hoog. Ook wordt steeds meer grond in cultuur gebracht. Zo kan men in heuvelachtige gebieden heel mooi zien hoe de Chinezen langzaam maar zeker steeds hoger gelegen gronden gaan bebouwen.

De begroeiing wordt platgebrand en aarden walletjes worden gebouwd het egaliseren kan beginnen. De werkmethode is simpel: Een aantal mensen vullen de mandjes van de heen-en-weerrenploeg met aarde totdat een terras klaar is waar een jaar later de Chinese kool zal groeien. De theorie van Ricardo voitrekt zich voor je ogen.

Communes die de mogelijkheid tot uitbreiden ontberen gaan steeds meer

over tot het ontwikkelen van eigen fabriekjes (waar men bv pompen, putringen of bakstenen maakt) omdat men hiermee meer kan verdienen dan met de landbouw alleen. Waarbij het maken van onderdelen voor een staatsbedrijf in de stad als het meest winstgevend werd ervaren.

De fabrieken en communes hebben echter veel meer functies dan alleen het produceren van diensten. Hun invloed strekt zich uit tot ver in de persoonlijke levenssfeer van de Chinees. De kinderen van de arbeiders in de fabriek gaan naar de kinderkresj die bij de fabriek hoort. Ook de school is opgezet door de fabriek of commune. De geneeskundige verzorging is door de fabriek of commune geregeld en als zij geen eigen gezondheidscentrum hebben worden de kosten van medische hulp (mede) door het bedrijf gedragen,

dit geldt ook voor ouderdomsvoorzieningen die, zo zij aanwezig zijn, op commune- of fabrieksniveau verstrekt worden.

De Chinees is dus met handjes en voetjes gebonden aan het bedrijf waar hij of zij werkt. (C.A.)

STERREN

Wuhu is een provincieplaats met ca. 400.000 inwoners. Behalve individuele zakenmensen had alleen een dag eerder dan wij een groep Engelse toeristen Wuhu bezocht. Spanning en sensatie alom dus voor nieuwsgierig jeugdige Wuhu bij ons bezoek.

Wandelend door een park werden wij begroet door een groepje Chinese jongens en meisjes met "Good afternoon". Wij ook: "Good afternoon". Doorlopen en dan toch omdraaien, want dit is toch te gek "Good afternoon" i.p.v. een nauwelijks te identificeren "Hello", dus maar eens informeren: "Do you speak English?" Gelach. Maar dat deden ze; ze studeerden engels. Met de beleefdheid die ik van de Chinezen graag overneem, complimenteerde ik hen: "You speak English very well".

kieren toch wat te zien en te horen. Behalve de gebruikelijke thee, waren er ook grote schalen met snoepjes (van die kleverige dingen, maar met een lekkere pepermuntmaak) en pakjes sigaretten. Onze Chinese vrienden en vriendinnen snoepten en rookten niet, maar zaten met des te groter vuur ons vol te proppen.

De bedoeling was dat wij vragen van hen over Nederland beantwoordden. Maar veel meer dan hoe wij het zelf geleerd hadden, konden wij niet vertellen over de methoden die in Nederland gebruikt worden om Engels te onderwijzen. En van onze spontane verhalen over de universiteiten, het studentenleven, de tolerantie jegens buitenlanders, onze dijken, de koningin, de politieke partijen en de fietsen in Amsterdam,

gekken onder de studenten zitten die wel om 4 uur naar bed gaan.

Twee meisjes waren vriendinnetjes. Dat kon je zo zien aan de armen om elkaars schouders, of de handjes die ze op elkaar legden. Allemaal heel gewoon in China bij meisjes of jongens onder elkaar. Ik vind het een schattig gezicht en vond het heel leuk toen Li-hua opeens mijn lokken begon te aaien toen ik haar over Koninginnedag aan het vertellen was.

Het afscheid was de uitgekomen droom van iedereen die weleens Frank Sinatra of weet-ik-welke-beroemdheid-ook heeft willen zijn. Handen schudden, naam in allerlei boekjes zetten, verzoeken om een Nederlands liedje (Sinterklaas Kapoentje werd het) te zingen, "hello, hello". En dat terwijl

Nu moesten ze helemaal lachen. Het is me niet duidelijk of ze het allemaal maar eng vonden of dat ze de schare starende kinderen te genant vonden, maar: "We must go now. Goodbye" Een ander groepje ekonomen was gelukkiger, want die kwamen onze studenten Engels wat later tegen en maakten met hen een afspraak om wat te komen praten op de universiteit. Die afspraak viel in het water. Maar een van onze gidsen, meneer Han, arrangeerde een nieuwe afspraak, wat resulteerde in een complete ontvangst op de lerarenopleiding. Ik schat dat zo'n 50-60 studenten het grote gebeuren mochten meemaken. Toen ik op een gegeven moment naar de w.c. moest, zag ik hoe anderen zich bij de deur verdrongen om door spleten en

kwam maar weinig over. Want na een plenaire sessie van anderhalf uur mochten we in kleine groepjes babbelen en toen vroegen "mijn drie vriendinnen" me talloze dingen waarop ze het antwoord in eerste instantie al hadden kunnen horen.

Af en toe voelde ik me weer twaalf. Dan kon je op vakantie ook zo heerlijk met nieuwe vriendinnetjes praten over wat je vader deed, op welke school je zat, hoe oud je was en of je een vriendje had. Dan wisselde je ook adressen uit. Gezellig gekout over hoe laat ze naar bed gaan; 22.30, en om 5.30 al weer op. Mij vonden ze maar een nachtbraker, pas om 12 uur naar bed! En dan moet ik natuurlijk vertellen dat er in Nederland nog grotere

het bijna onmogelijk is om ook maar een stap vooruit te zetten, totaal ingesloten door de massa's.

(I'm a star in Wuhu, I'm a star in
Nanjing,
And all because of my white skin)
(A.v.B.)

Auteurs: Cees Aarts
Annegreet van Bergen
Cor Worms
Foto's : Cees Aarts
Peter Jellinek

不容许丢掉和

Volgende Rostra nog veel meer over
China.

破坏煤炭资源

POORTER 10 JAAR

POORTER

21 april j.l. was het precies tien jaar geleden dat het eerste nummer van Poorter (het ASVA-blad) verscheen. Een jubileumnummer dus, waarin uiteraard veel plaats ingeruimd is voor overdrukken uit vroegere nummers.

De ASVA bestaat al veel langer dan tien jaar, maar heeft het vele jaren zonder een eigen blad moeten doen. De enige informatie over het reilen en zeilen van deze studentenbond kon men jarenlang kwijt op de twee laatste pagina's van het (onafhankelijke) weekblad Propria Cures. Dat hierdoor geen sterke band tussen de vereniging en haar leden ontstond zal ieder duidelijk zijn. Bovendien vond men dat de studentenacties van de zestiger jaren in de nationale pers slecht verslagen werden. Ten reden te meer om eindelijk een eigen blad op te richten. Na veel diepgravende discussies over doelstelling, inhoud en naam, verscheen dan in 1969 het eerste nummer, nog steeds als een soort 'bijlage' bij PC. Pas ruim een jaar later werd de re-

latie met de ASVA een feit. Redactieleden kwamen vaak uit de gelederen van de ASVA: veel oud-bestuursleden voltoiden in Poorter hun 'studentenkarrière'.

Pas de laatste jaren is Poorter wat minder volgzzaam geworden, de redactie volgt een wat bredere koers dan tevoren (zoals een oud-redactielid tenminste schrijft). Dat heeft wel met zich meegebracht, dat de aktualiteit van het blad wat achteruit gegaan is (hetgeen ook makkelijk gebeurt, als je een driewekelijkse uitgave hebt; Rostra lijdt aan het zelfde euvel).

De redactie van Rostra wenst haar collega's van Poorter geluk met de volbrachte tien jaren, wie weet worden het er (ondanks de grote matheid van de zestiger jaren) nog wel 25.

NdB.

9 FEBRUARI 1973
NUMMER 9
6 JAARSAKS

POORTER

14 DAGS ASVA-BLAD
POSTBUS 1234 - ADAM
LOSSE NUMMERS 50 CENT

VAN VEEN:

**WAAR EEN WIL IS IS EEN WET,
OOK AL LIJKT HET EEN GATENKAAS**

DE 13000 EN DE REST

jubiläum

Walgemoed & Co

Registeraccountants

Alkmaar	Beverwijk	's-Gravenhage	Hoorn	Zaandam
Amsterdam	Doetinchem	Haarlem	Leiden	Zutphen
Arnhem	Ede	Hoogeveen	Purmerend	

Om onze gekwalificeerde bezetting in de toekomst te versterken is in een aantal van onze vestigingen plaatsingsmogelijkheid voor

JONGE BEDRIJFSECONOMEN

die de post-doctorale studie voor registeraccountant volgen of voornemens zijn te volgen.

Onze organisatie is een geheel van een aantal betrekkelijk kleine kantoreenheden (14 vestigingen met totaal ± 250 man, inclusief 32 accountants) waarin het beroep integraal wordt uitgeoefend. Naast de noodzakelijke belangstelling voor de accountancy wordt interesse voor één der aanpalende terreinen zeer op prijs gesteld. (Fiscale vraagstukken automatisering, organisatieadviezen en internationale dienstverlening.)

Zij die zich een carrière voorstellen die leidt tot het zelfstandig uitoefenen van het vrije beroep, worden uitgenodigd contact op te nemen met de afdeling Personeelszaken van het Secretariaat (Dubbele Buurt 2rd, 1621 JV Hoorn NH, tel.: 02290 - 1 55 46) waar een afspraak zal worden geregeld met één der firmanten.

CLEMENS

RONDUIT

DE

LUTZ

RAAD

Clemens Lutz

Clemens Lutz, van de Aktiegroep (Economisten (A.k. of Aktie)groep), is lid van het dagelijks bestuur van de fakulteit. Samen met de heer Verburg en de heer Koenders draagt hij zorg voor de bestuurlijke gang van zaken aan de fakulteit. Hij is te bereiken op kamer 2193, tel. 4269

De laatste fakulteitsraad werd gekenmerkt door een groot aantal hamerpunten dat op de agenda stond. Het werd dan ook de kortste f.r. die ik de laatste twee jaar heb meegemaakt. Daarom wil ik nu niet op deze raadsvergadering terugkomen, maar van de gelegenheid gebruik maken om de volgende fakulteitsraad te introduceren. Er staan dan drie zeer belangrijke punten op de agenda.

EXPERIMENT

Ten eerste zal de regeling voor studentenvertegenwoordigers in de vakgroepen weer ter discussie moeten staan. Precies een jaar geleden heeft de fakulteit deze regeling vastgesteld en naar het maagdenhuis opgestuurd, met het verzoek er een experiment op aan te vragen. In ronduit de raad van de Rostra's no. 57 en 60 is daar uitvoerig verslag van gedaan en ik had iedereen aan deze er nog eens op na te lezen. De fakulteitsraad wilde verzekerd zijn van de rechtmatigheid van de regeling en bedacht toen maar dat er een experiment op aangevraagd moest worden.

De juristen van het maagdenhuis hebben in hun antwoord meegedeeld dat een experimenteer-aanvraag onmogelijk is, omdat de regeling volgens hen in principe niet afwijkt van de wet. En dit laatste is natuurlijk een voorwaarde voor het doen van een experimenteer-aanvraag. Nu blijkt ook dat datgene wat de Aktiegroep een jaar geleden in de raad duidelijk probeerde te maken door de juristen is bevestigd.

We kunnen konstateren dat er inmiddels een jaar verloren is gegaan zonder dat er een studentenvertegenwoordiger in de vakgroep zit. De raad zal verdere verdragingsstapjes van de hand moeten wijzen en overgaan tot de invoering van het grootste deel van de regeling dat binnen de wet blijkt te staan, zoals de juristen bevestigd. De twee andere belangrijke agendapunten zijn de reacties van de fakulteit op het voorontwerp van wet 'tweefasestructuur WO' en de reactie op de nota 'Gewild en Gewogen' van de commissie Polak. Pais heeft in het voorontwerp de wetswijzigingsvoorstellen neergelegd die zijn HUVV-ideeën tot wet moeten verheffen. Hier zal ik straks nog op terug komen.

KOMMISSIE POLAK

De commissie Polak is een commissie die door de minister is ingesteld om de Wet Universitaire Bestuurshervorming (WUB) te evalueren. Op het eerste

gezicht lijkt dit laatste niet zoveel met de HUVV-nota te maken te hebben. Echter in de praktijk blijkt dat dit alles zeer nauw met elkaar verweven is. Ook de minister is dit zeer snel duidelijk geworden. Zijn HUVV-nota heeft namelijk ontzettend veel kritiek gekregen van de universiteiten. Dit was met name het resultaat van het feit dat de studenten en het personeel voor hun belangen op konden komen en daarom zijn afbraak plannen van de hand wezen. De minister beseft nu dat wijzigingen in de onderwijsstructuur slechts 'soepeltjes' zijn door te voeren wanneer de bestuursstructuur zich heeft gewijzigd. Een betrouwbare (voor hem rechtse) bestuurders-top is voor hem ideaal. Dit heeft hij ook vooraf duidelijk aan de commissie Polak meegedeeld en zijn broeders hebben deze stelling van een onderbouwing voorzien (dit noemen ze tegenwoordig ook al evalueren). Zo stelt de commissie voor het experimenteer-artikel uit de wet te schrappen, de bevoegdheden van de raad drastisch in te perken ten gunste van de 'professionele' bestuurders. Ook stelt de commissie voor het college van bestuur geheel door de minister te laten benoemen (nu worden er twee leden van het college door de UR gekozen) en op alle niveaus de professionele kern de dienst te laten uitmaken. Dit laatste geeft wel het duidelijkste weer waar de commissie naar toe wil: het terugdringen van de studenten, TAS en het wetenschappelijke personeel in tijdelijke dienst. Kortom terug naar de goede oude tijd. Pais weet zelf heel goed hoe 'soepeltjes' het er toen allemaal aan toe ging, zijn eigen benoeming tot professor is daar een prime voorbeeld van.

WETSWIJZIGINGEN

Tenslotte wil ik nog even ingaan op de wetswijzigingsvoorstellen van de minister. De fakulteit heeft zich in het herstruktureringrapport hard gemaakt voor een 5-jarige cursusduur. Dit is een absoluut minimum om academisch geschoilde economen af te leveren. De minister dwingt in zijn wetsvoorstel een 4-jarige cursusduur af. Hij geeft ook duidelijk aan hoe het onderwijs afgebroken kan worden. De onderzoekselementen kunnen uit de eerste fase (doktoraal studie) geschrapt worden en een vroege specialisatie moeten het mogelijk maken in vier jaar klaar te komen. Deze voorstellen zijn inhoudelijk onaanvaardbaar. Nu blijkt dat de minister de kritiek die wij in een eerder stadium op de HUVV-nota geleverd hebben, volledig naast zich neer gelegd heeft. Wanneer hij zijn voorstellen toch door wil drukken dan

BELANGRIJK VOOR ALLE (PIB) KANDELIERS- STUDENTEN

AANVULLING op het artikel van Hans Postendorp betreffende de semesterblokken.

In mijn artikel over de semesterblokken in Rostra 69 heb ik iets belangrijks vergeten, nl dat een van de keuzevakken gekozen moet worden uit de 4 eerstgenoemde van de lijst (econ. geschiedenis, econ. geografie, recht, voorafgezette wiskunde). Deze passage was ook in de (overgangs)regeling nu toe niet opgenomen.

EEN AANDELPASTE VERSTRIJFING VAN DE NIEUWE REGELING/OVERGANGSREGELING IS VERKRIJGBAAR OP HET FACULTEITSBUREAU.

Hans Postendorp.

Aan jonge doctorandi economie ter overweging

Jonge doctorandi economie (bedrijfseconomische richting) die erover denken hun loopbaan in het accountantsberoep op te bouwen en daar met hun keuzevakken al rekening mee gehouden hebben, wijzen wij op de mogelijkheden die ons kantoor biedt.

Door expansie en de ontwikkeling van het dienstenpakket bestrijken onze activiteiten een steeds breder terrein: controle, automatiserings-, management- en andere bedrijfseconomische adviezen. Door eigen research en zich wijzigende behoeften van onze cliënten worden in onze Nederlandse en in onze internationale praktijk nieuwe methodieken van controle en bedrijfsadvisering toegepast.

Hierdoor ontstaan nieuwe functies en wordt aan de personeelsbezetting steeds hogere eisen gesteld.

Van Dien+Co staat open voor contacten met doctorandi economie die zich aangesproken voelen door de uitdaging, die het voorgaande inhoudt. Die hun intelligentie en creatieve vermogens gemotiveerd willen gebruiken . . . het een pre vinden dat de aard en omvang van ons kantoor enerzijds de mogelijkheid bieden om op een ruim terrein van activiteiten ervaringen op te doen, terwijl anderzijds de organisatie overzichtelijk blijft.

Specifieke eisen zijn: het vermogen snel en scherp te kunnen analyseren en formuleren en een goede kennis van de engelse taal. Leeftijd tot 25 jaar.

Plaatsing op een der kantoren geschiedt in overleg. Na het behalen van het accountantsdiploma is een tijdelijke detachering op een buitenlands kantoor mogelijk.

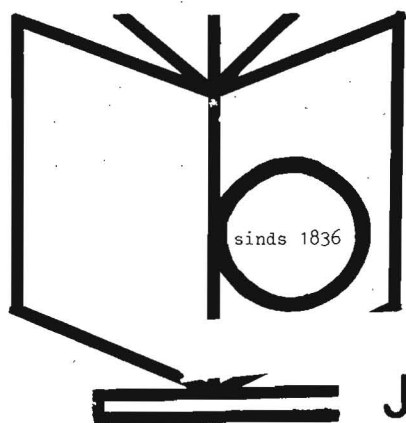
Uw reactie, met relevante gegevens, gelieve u te richten aan ons Hoofd Personeelszaken; u ontvangt daarna een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek.

VAN DIEN+CO – Postbus 4200 – 1009 AE Amsterdam – Tel. 020-910111

AMSTERDAM	ENSCHEDÉ	HOOGVEEN	ROTTERDAM	ZWOLLE	ORANJESTAD-ARUBA
APELDOORN	'S-GRAVENHAGE-RIJSWIJK	LEEUWARDEN	TILBURG	ANTWERPEN	PHILIPSBURG-ST. MAARTEN
ARNHEM	GRONINGEN-HAREN	LELYSTAD	UTRECHT	BRUSSEL	CARACAS-VENEZUELA
BREDA	HAARLEM	LOCHEM	VENLO	WILLEMSTAD-CURACAO	
EINDHOVEN	'S-HERTOGENBOSCH	MAASTRICHT	ZAANDAM		

brinkman's

boekhandel

Jodenbreestraat 23 - kamer 2386
Amsterdam - Tel.: 020 - 525 4024

Melvyn B. Krauss - The new protectionism

In this book Krauss traces the roots and the effects of the new protectionism. He attributes these non-price restrictions on trade, which protect specific industries and specific segments of the labour force to the detriment of the community at large, to the modern welfare state and the political setting which nurtures it.

Basil Blackwell, 1979.

f 34,15

J.J. van Duijn - De lange golf in de economie

Van Duijn bespreekt eerst het werk van drie pioniers op het terrein van de lange golf theorie, Van Gelderen, De Wolff en Kqndratieff. Vervolgens behandelt hij de verschillende factoren die als motor voor de lange golf-beweging worden beschouwd: t.w. de geldhoeveelheid, oorlogen, de productie van het zg. vaste kapitaal en de basisinnovaties. De innovatiehypothese beschouwt hij als de belangrijkste bouwsteen voor de lange-golftheorie.

Van Gorcum, 1979.

f 32,50

Bergsten - Managing international economic interdependence

Selected papers of Bergsten, written in 1975-1976, about various subjects, such as: the international economy in the post-postwar era; the implications of stagflation for international economic relations; monetary reform; the OECD, etc.

Lexington Books, 1978.

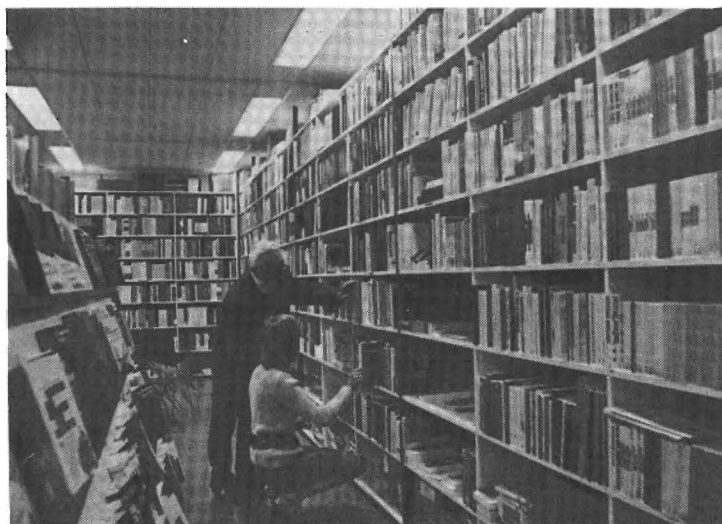
f 64,25

Ernest Mandel - Decline of the dollar

A marxist view of the monetary crisis. A collection of essays written between 1964 and 1971. Probing below the immediate causes of monetary upheavals, he demonstrates how they reflect broader economic, social, and political problems.

Monad, 1974.

f 6,95

EKONOMIE
GEOGRAFIE
PLANOLOGIE
SOCIOLOGIE